

بنیاد ملی اسناد و کتابخانه ملی
حساب ۱۰۰ امام

معاونت عمران روستایی

الگوها و روشهای آماده سازی اراضی روستایی

محمد رشید مشیری - عباس سعیدی

تابستان ۱۳۸۹

سرشناسه: مشیری، محمدرشید، ۱۳۳۴
عنوان و نام پدیدآور: الگوها و روش های آماده سازی اراضی روستایی / محمدرشید مشیری، عباس سعیدی: [برای]
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، حساب ۱۰۰ امام، معاونت عمران روستایی.
مشخصات نشر: تهران: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری: ۴۱۱ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۷۲-۱۷-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۴۶۳.
موضوع: زمین داری روستایی - ایران - برنامه ریزی.
موضوع: عمران روستایی - ایران - برنامه ریزی.
شناسه افزوده: سعیدی، عباس، ۱۳۲۹
شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، حساب ۱۰۰ امام
شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، معاونت عمران روستایی
شناسه افزوده: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ م ۸۶۰/۲/۴۶ HD
رده بندی دبویی: ۳۳۲/۳۳۵۰۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۹۸۰۳۹

الگوها و روشهای آماده سازی اراضی روستایی

مؤلفان: محمدرشید مشیری و عباس سعیدی

ناشر: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

ویراستار: رضا سوری

لینوگرافی، چاپ و صحافی: آرمانشهر

نوبت انتشار: اول

سال انتشار: ۱۳۸۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شماره شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۷۲-۱۷-۸

بها: ۶۰۰۰۰ ریال

تمامی حقوق مربوط به این کتاب محفوظ و متعلق به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی می باشد.

تهران - خ دکتر فاطمی - شماره ۲۷۱ - صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۹۱۳

تلفن: ۸۸۹۵۵۹۴۵

دورنگار: ۸۸۹۵۵۹۳۳

نشانی سایت: www.bonyadmaskan.ir

۲۳	فصل یکم: کلیات
۲۵	طرح مسئله و ضرورت انجام مطالعات
۲۷	اهداف
۲۸	روش پژوهش
۲۹	فرایند تهیه کتاب
۳۳	فصل دوم: پیشینه مطالعات مرتبط با موضوع
۳۵	پیشینه مطالعات آماده سازی شهری در ایران
۳۸	طرحهای آماده سازی اراضی شهری
۳۹	طرح آماده سازی اراضی کوی الهیه اراک
۴۲	آماده سازی اراضی باسمنج تبریز
۴۴	پیشینه آماده سازی مطالعات روستایی در ایران
۴۷	بازسازی منطقه زلزله زده بوئین زهرا (قزوین)
۸۱	تجربه کشورهای دیگر در زمینه طراحی و برنامه ریزی در طرحهای آماده سازی روستایی (کشورهای همسان با ایران)
۸۱	الف - کشورهای توسعه نیافته
۸۱	برنامه های توسعه و آماده سازی اراضی در ترکیه
۸۵	آماده سازی در قالب توسعه شهری و منطقه ای (عربستان سعودی)
۹۱	ب - کشورهای توسعه یافته
۹۱	آماده سازی و کاربری اراضی در سطح کاونت (آمریکا)
۹۳	آماده سازی و توسعه اراضی در لهستان

۹۹	فصل سوم: مبانی نظری
۱۰۱	تعاریف و مفاهیم پایه
۱۰۱	مفهوم اراضی روستایی
۱۰۳	مفهوم و هدفهای مختلف آماده سازی اراضی روستایی
۱۰۵	تبیین مفهوم آماده سازی در قالب کاربری اراضی
۱۰۷	تفکیک اراضی و آماده سازی آنها
۱۰۸	دیدگاههای سیستمی آماده سازی اراضی
۱۰۸	اصول نگرش سیستمی در بررسی سکونتگاههای روستایی
۱۱۰	ملاحظات نگرش سیستمی و آماده سازی اراضی
۱۱۱	رویکرد نظری توسعه پایدار در ارتباط با آماده سازی اراضی
۱۱۱	توسعه پایدار و آماده سازی
۱۱۵	ابعاد توسعه پایدار و پایداری روستایی
۱۱۶	ملاحظات پایداری در آماده سازی اراضی
۱۱۸	دیدگاههای مشارکتی و آماده سازی اراضی
۱۲۰	مفهوم مشارکت روستایی و دیدگاههای مشارکت جویانه
۱۳۳	الزامات مشارکت روستاییان در فرایند آماده سازی اراضی
۱۳۶	ارزیابی ویژگیهای جامعه روستایی ایران و تدوین چارچوب نظری آماده سازی اراضی روستایی
۱۴۷	فصل چهارم: روشها و الگوهای برنامه ریزی و طراحی
۱۴۹	الگوها و روشهای مکانیابی اراضی برای آماده سازی
۱۴۹	اصول مکانیابی

۱۵۳	روشهای مکانیابی اراضی برای آماده سازی
۱۵۹	الگوها و روشهای تقسیمات کالبدی در مناطق روستایی
۱۶۰	مفهوم سازمان فضایی
۱۶۲	الگوهای طراحی سازمان فضایی
۱۷۳	الگوها و روشهای تفکیک اراضی در مناطق روستایی
۱۷۷	طبقه بندی کاربریهای اراضی روستایی
۱۷۹	روش برآورد انواع کاربریهای مورد نیاز روستا (آماده سازی)
۱۸۶	الگوها و روشهای تجهیز فضاها در طرحهای آماده سازی
۱۸۶	ضرورت و الزامات تجهیز روستاها
۱۹۲	تامین زیرساختها در طرحهای آماده سازی
۱۹۶	جمع بندی و نتیجه گیری
۱۹۹	فصل پنجم: بررسی عوامل اثرگذار بر فرایند آماده سازی زمین
	در روستاها
۲۰۱	بررسی عوامل محیطی اثرگذار بر طرحهای آماده سازی روستایی
۲۰۱	۱- ساختار زمین و شکلهای ناهمواری
۲۰۸	۲- اقلیم
۲۱۵	۳- منابع آب و خاک
۲۲۳	عوامل مالکیتی و حقوقی تاثیرگذار بر طرحهای آماده سازی روستایی
۲۲۳	۱- نوع و دامنه مالکیت و تصرف اراضی روستایی
۲۲۷	۲- امکانات و موانع حقوقی در فرایند آماده سازی اراضی
۲۳۱	بررسی عوامل اجتماعی - فرهنگی اثرگذار بر طرحهای آماده سازی روستایی

۲۳۱	۱- خصوصیات و کیفیات جمعیتی
۲۳۳	۲- تحولات جمعیتی و سکونتگاههای روستایی
۲۳۸	۳- نرخ رشد جمعیت روستایی
۲۴۳	۴- جامعه روستائی و مسئله یکپارچگی و انسجام اجتماعی
۲۵۴	۵- نیاز به مسکن روستایی
۲۶۰	بررسی عوامل اقتصادی اثرگذار بر طرحهای آماده سازی روستایی
۲۶۰	۱- اهمیت اقتصادی روستاها
۲۶۴	۲- امکانات و موانع اقتصادی در فرایند آماده سازی اراضی روستایی
۲۶۹	بررسی عوامل کالبدی و زیرساختی اثرگذار بر طرحهای آماده سازی روستایی
۲۶۹	۱- نوع و دامنه کاربری اراضی
۲۷۲	۲- شبکه راهها
۲۷۴	۳- امکانات و موانع کالبدی- زیرساختی در فرایند آماده سازی اراضی روستایی
۲۷۸	جمع‌بندی عوامل اثرگذار بر فرایند آماده سازی اراضی روستایی
۲۸۳	فصل ششم: تحلیل و آینده نگری
۲۸۵	قوتها، ضعفها، چالشها و فرصتهای پیش روی طرحهای آماده سازی
۲۸۵	۱- قوتهای طرحهای آماده سازی
۲۸۶	۲- ضعفهای طرحهای آماده سازی
۲۸۸	۳- چالشها و فرصتهای پیش روی طرحهای آماده سازی
۲۹۰	تحولات آینده و تأثیر آنها بر طرحهای آماده سازی زمین در روستاها
۲۹۵	الگوها و روشها و قابلیت کاربرد آنها در روستاهای امروز و فردا
۲۹۶	۱- آماده سازی زمین و حفاظت از بافتهای روستایی

۳۰۰	۲- یکپارچگی طرحهای آماده سازی با برنامه های توسعه
۳۰۵	فصل هفتم: تدوین الگوها و روشهای آماده سازی اراضی روستایی
۳۰۷	ضوابط و معیارهای مکانیابی طرحهای آماده سازی زمین
۳۱۳	ضوابط و معیارهای مورد نظر در انتخاب الگوی طراحی آماده سازی زمین
۳۱۷	ضوابط و معیارهای مورد نظر در تقسیمات کالبدی طرحهای آماده سازی زمین روستایی
۳۲۷	ضوابط و معیارهای تفکیک اراضی در طرحهای آماده سازی زمین روستایی
۳۳۲	ضوابط و معیارهای تجهیز فضاها در طرحهای آماده سازی زمین روستایی
۳۶۳	منابع فارسی
۳۶۸	منابع لاتین
۳۷۱	پیوست: کتابچه راهنمای آماده سازی زمین در روستاها

فصل دوم

۴۲	جدول ۱-۲: کاربریهای اصلی در طرح الهیه شهر اراک
۴۲	جدول ۲-۲: کاربریهای عمده (بدون حریم)
۴۴	جدول ۳-۲: تراکم جمعیتی
۴۴	جدول ۴-۲: سرانه خدمات در اختیار
۴۶	جدول ۵-۲: جمعبندی برخی تجارب پیش از انقلاب در زمینه بازسازی
۴۸	جدول ۶-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای نفک
۵۰	جدول ۷-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای دوزج
۵۲	جدول ۸-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای دانسفهان
۵۵	جدول ۹-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای نهب
۵۶	جدول ۱۰-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای سوراوچین
۵۸	جدول ۱۱-۲: نقاط قوت و ضعف روستای ایپک
۶۰	جدول ۱۲-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای ساگران علیا
۶۲	جدول ۱۳-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای خوزنین
۶۴	جدول ۱۴-۲: نقاط قوت و ضعف روستای رحیم آباد افشار
۶۶	جدول ۱۵-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای مهرآباد
۶۸	جدول ۱۶-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای حصار
۷۰	جدول ۱۷-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای چنگوره
۷۲	جدول ۱۸-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای آبدره
۷۴	جدول ۱۹-۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای حسن آباد

- جدول ۲-۲۰: نقاط قوت و ضعف طرح روستای طبلیشکن ۷۵
- جدول ۲-۲۱: اصول مطروحه در طرح روستای اسلامی ۷۷
- جدول ۲-۲۲: نقاط قوت و ضعف طرح روستای اسلامی ۷۸
- جدول ۲-۲۳: نقاط قوت و ضعف طرح روستای هویجان ۸۰

فصل سوم

- جدول ۳-۱: تعریفهای مشارکت ۱۲۱
- جدول ۳-۲: گونه‌شناسی مشارکت (چگونگی مشارکت مردم در برنامه‌های توسعه‌ای) ۱۲۵

فصل چهارم

- جدول ۴-۱: عنصر شاخص، عناصر توزیعی و نوع دسترسی در الگوی قطبی ۱۶۳
- جدول ۴-۲: تقسیمات کالبدی پیشنهادی در مقیاس روستا براساس الگوی سلسله مراتبی ۱۶۸
- جدول ۴-۳: سازمان فضایی پیشنهادی در مقیاس روستا براساس الگوی شبکه‌ای ۱۷۲
- جدول ۴-۴: طبقه‌بندی کاربریهای زمین در روستاها ۱۸۰

فصل پنجم

- جدول ۵-۱: تبیین تیپ و خصوصیات اراضی در برنامه‌های آماده‌سازی ۲۰۳
- جدول ۵-۲: طبقه‌بندی اراضی کشور برحسب شیب ۲۰۸
- جدول ۵-۳: برخی ویژگیهای معماری بومی در پهنه‌های مختلف اقلیمی ۲۱۴
- جدول ۵-۴: مساحت حوضه‌های آبریز اصلی کشور ۲۱۸
- جدول ۵-۵: حجم آب حاصل از بارش در حوضه‌های آبریز اصلی (میلیارد مترمکعب) ۲۱۸

- جدول ۵-۶: منبع و میزان مصرف آب به تفکیک بخشها (میلون مترمکعب) ۲۲۰
- جدول ۵-۷: امکان بالقوه توسعه منابع آب (برآورد طرح کالبدی ملی / میلیون مترمکعب) ۲۲۲
- جدول ۵-۸: نحوه مالکیت روستایی در ایران پیش از اصلاحات ارضی سال ۱۳۴۱ ش ۲۲۶
- جدول ۵-۹: تعداد جمعیت شهری و روستایی کشور در سالهای مختلف آماری ۲۳۲
- جدول ۵-۱۰: سهم هر یک از گروههای آبادی از کل روستاها در دوره زمانی ۱۳۳۵-۷۵ ۲۳۴
- جدول ۵-۱۱: کمترین درصد روستاهای بزرگ کشور برحسب شهرستان در سال ۱۳۷۵ ۲۳۸
- جدول ۵-۱۲: مهمترین فضاهای خانه های روستایی به تفکیک کارکرد اصلی ۲۵۸
- فصل هفتم**
- جدول ۷-۱: مسایل اصلی در ارتباط با ابعاد مختلف توسعه پایدار ۳۰۸
- جدول ۷-۲: تقسیمات کالبدی پیشنهادی ۳۲۱
- جدول ۷-۳: جدول عناصر تشکیل دهنده تقسیمات کالبدی یک روستا ۳۲۵
- جدول ۷-۴: خدمات پیشنهادی برای سطوح مختلف ۳۴۷
- جدول ۷-۵: پاره ای از خدمات گوناگون روستایی ۳۴۸
- جدول ۷-۶: استانداردها و آستانه های پیشنهادی برای خدمات رسانی (جهاد سازندگی) ۳۵۵
- جدول ۷-۷: استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیطهای روستایی کشور ۳۶۱

فصل دوم

- نقشه ۱-۲: طرح آماده سازی روستای تفک ۴۹
- نقشه ۲-۲: طرح آماده سازی روستای دوزج ۵۱
- نقشه ۳-۲: طرح آماده سازی روستای دانسفهان ۵۳
- نقشه ۴-۲: طرح تفکیک فضاهای دامی و فضاهای انسانی در روستای دانسفهان ۵۴
- نقشه ۵-۲: طرح تفکیکی روستای نهب ۵۵
- نقشه ۶-۲: طرح تفکیکی روستای سوراوچین ۵۷
- نقشه ۷-۲: طرح تفکیک روستای ایپک ۵۹
- نقشه ۸-۲: طرح تفکیک روستای ساگران علیا ۶۱
- نقشه ۹-۲: طرح تفکیک روستای نخوزنین ۶۳
- نقشه ۱۰-۲: طرح آماده سازی روستای رحیم آباد افشار ۶۵
- نقشه ۱۱-۲: طرح تفکیک روستای مهرآباد آبگرم ۶۷
- نقشه ۱۲-۲: طرح آماده سازی روستای حصار ۶۹
- نقشه ۱۳-۲: طرح آماده سازی روستای چنگوره ۷۱
- نقشه ۱۴-۲: طرح آماده سازی روستای آبدره ۷۳
- نقشه ۱۵-۲: طرح آماده سازی روستای حسن آباد ۷۴
- نقشه ۱۶-۲: طرح آماده سازی روستای طبلیشکن ۷۶
- نقشه ۱۷-۲: طرح آماده سازی اراضی روستای اسلامیه ۷۹

فصل پنجم

- نقشه ۱-۵: پهنه بندی خطر نسبی زمین لرزه براساس طرح کالبدی ملی ۲۰۵

نقشه ۵-۲: پهنه بندی خطر زمین لرزه براساس داده های علوم زمین ۲۰۶

نقشه ۵-۳: پهنه های چهارگانه اقلیمی در سطح کشور ۲۱۰

فصل هفتم

نقشه ۷-۱: نمونه ای از الگوهای تجربیدی، وضع موجود و تطبیقی ۳۲۶

فصل چهارم

- ۱- انگاره الگوی متمرکز و قطبی سازمان فضایی (بر اساس مدل قطب رشد) ۱۶۴
- ۲- تقسیمات کالبدی - فضایی روستا ۱۶۶
- ۳- انگاره الگوی سلسله مراتبی سازمان فضایی ۱۶۹
- ۴- انگاره الگوی شبکه ای سازمان فضایی ۱۷۳

فصل هفتم

- شکل ۷-۱: ساختار کالبدی سکونتگاههای روستائی ۳۱۴
- نمودار ۷-۲: الگوهای اصلی طراحی ۳۱۵
- شکل ۷-۳: الگوی سیستم ارگانیک روستا ۳۱۷
- نمودار ۷-۴: تقسیمات کالبدی - فضایی روستا ۳۲۱

پیشگفتار

کتاب حاضر با عنوان «الگوها و روشهای آماده سازی اراضی روستایی» یکی از مجموعه کتابهای کاربردی است که براساس نتایج گزارشات طرحی با همین عنوان تدوین شده است. این کتاب اهداف زیر را دنبال می نماید:

- شناسایی عوامل و نیروهای اثرگذار بر ساختار و سازمان فضایی مراکز زیستی روستایی؛

- شناسایی الگوهای برنامه ریزی و طراحی ساختار و سازمان فضایی مراکز زیستی روستایی؛

- تدوین الگوی مطلوب آماده سازی بر پایه شرایط و الزامات محلی و منطقه ای. در اینجا ضرورت دارد از راهنمایی های جناب آقای مهندس شاملو معاونت محترم عمران روستایی سپاسگزاری نماید. همچنین از مجری طرح، شرکت مهندسين مشاور بوم نگار پارس (به ویژه جناب آقای مهندس محمدرشید مشیری و جناب آقای دکتر عباس سعیدی)، مدیران و همکاران دفاتر حوزه معاونت متبوع و آقای دکتر فرهاد عزیزپور که مسئولیت نظارت و هدایت کارشناسی پژوهش را عهده دار بودند؛ قدردانی می نماید. امید است با انتشار این کتاب، امکان ارایه یافته ها و دستاوردهای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به علاقمندان و دانشجویان فراهم آید تا در این رهگذر گامی در جهت توسعه عرصه های روستایی کشور برداشته شود.

غلامرضا مجیدی

مدیر کل دفتر برنامه ریزی و هماهنگی طرحها

مقدمه

جامعه روستایی ایران از سال ۱۳۳۵ تا آغاز دهه هفتاد خورشیدی با همه فراز و فرودهایش همواره با افزایش مطلق جمعیت روبه‌رو بوده‌است. از آغاز دهه هفتاد روندی در کشور آغاز شده است که نمی‌توان نسبت به نتایج آن بی‌تفاوت بود و از کنار آن به آسانی گذشت.

- جامعه روستایی ایران در دوره ۵ ساله ۱۳۷۵-۱۳۷۰ با نرخ رشد منفی ۰/۶۴ درصد ۳/۲ درصد از جمعیت خود؛ یعنی نزدیک به ۷۶ هزار نفر را از دست داد. این روند منفی در دوره ۱۰ ساله بعد از آن (۱۳۷۵-۸۵) ادامه یافت. در این دوره نیز ۳/۴ درصد - که بیش از یک میلیون نفر از جامعه روستایی را شامل می‌شد - از جمعیت روستایی کشور کاسته شد.

- نرخ بیکاری جمعیت روستایی کشور که تا سال ۱۳۷۰ کمتر از جامعه شهری بود در این سال با ۱۲/۳ درصد، در جایگاهی ایستاد که ۲ درصد بالاتر از جمعیت بیکار جامعه شهری بود و در دوره ۵ ساله بعد از آن نیز نرخ بیکاری با ۹/۴۴ درصد، افزایش ۰/۵ درصدی در قیاس با جامعه شهری را نشان داد. متناظر این شاخص در سال ۱۳۸۵ با ۱۴/۷۳ درصد و قریب ۳ درصد بیشتر از جامعه شهری «رکود سنگینتر» حاکم بر جامعه روستایی کشور را به تصویر کشید.

- مطالعات موردی بسیاری در سطح کشور نشان می‌دهند که آبادیهای با نرخ رشد مثبت جمعیتی یا در زمره آبادیهای نسبتاً بزرگ (جمعیت ۵۰۰ نفر و بیشتر) هستند و یا در حوزه نفوذ مستقیم مراکز شهری قرار داشته و یا اینکه از امکانات اشتغال غیرکشاورزی سنتی در پیرامون خود برخوردار بوده‌اند. لذا کاهش جمعیت و خالی‌شدن روستاها از سکنه، تعداد قابل ملاحظه‌ای از آبادیهای کوچک و پراکنده کشور را تهدید می‌کند. این عارضه همسو با تحولات منفی جمعیتی و اقتصادی ناظر بر کل جامعه روستایی کشور که از اوایل دهه هشتاد شتاب گرفته، توجه ویژه و تدوین یک راهبرد درازمدت را برای بقای جامعه روستایی می‌طلبد.

این موضوع از آن جهت اهمیتی بیشتر می یابد که تأکید شود جامعه روستایی کشور مبتنی بر شرایط ویژه تاریخی- اجتماعی و نظام پراکندگی آب و خاک و خصوصیات اقلیمی شکل گرفته و به همین دلیل روستاها نه تنها مراکز جمعیتی و تولیدی بلکه نگاهبان زیست بوم های متنوع و منابع پراکنده در پهنه سرزمین و پاره ای جدانشدنی از فرهنگ و تمدن ملی ما هستند که ابتکارات و خلاقیت های تکنیکی- اجتماعی بی شمار و کم نظیری را در پیشینه و پرونده خود دارند. لذا ادامه افول تدریجی جامعه روستایی متروکه شدن تعداد هرچه بیشتر روستاها را در پی خواهد داشت که معنای اکولوژیک آن قطع نبض حیات در جای جای سرزمین ملی و معنای اقتصادی آن رها شدن منابع خرد اما با اهمیت و معنای اجتماعی- فرهنگی آن گسترش حاشیه نشینی شهرها و لطمه دیدن فرهنگ بومی و سنتی کشور است. به همین دلیل بقای جامعه روستایی کشور نه فقط یک ضرورت اقتصادی که یک اجبار آمایشی و راهبرد فرهنگی است، ثبات در جامعه روستایی ایران تلاشی بین بخشی و مشارکت ساکنان روستاها براساس یک برنامه عملی و اجرایی در راستای بهسازی کالبدی و گسترش اشتغال مبتنی بر ظرفیت های محلی را می طلبد.

کتاب حاضر تحت عنوان "تدوین الگوها و روش های آماده سازی اراضی روستایی" که با ابتکار بنیاد مسکن محترم انقلاب اسلامی تهیه شده در همین راستا و به عنوان سندی مرجع در حوزه عمران روستایی قابل تأکید است. این کتاب که براساس طرح پژوهشی تدوین گردیده، می تواند بعنوان راهنمای عمل در تهیه طرح های آماده سازی اراضی روستایی کشور مورد استفاده برنامه ریزان و طراحان قرار گیرد. ضمن اینکه نگرش تنوریک کتاب، آن را برای پژوهشگران و دانشجویان نیز قابل استفاده می نماید.

در تهیه این کتاب تلاش شده است با رعایت موازین روش شناسی علمی، ملاحظات و الزامات ضرور و پایه ای در تهیه طرح های آماده سازی اراضی روستایی معرفی گردد و الگویی ارائه شود که ضمن قابلیت تعمیم به همه نقاط کشور، ضرورت های اجرایی و

عملیاتی طرحهای آماده سازی را نیز تا جایی که شکل الگویی مطالعات حفظ شود، مورد توجه قرار دهد.

در پایان بر خویش بایسته می دانم از همکاری و راهنمایی های کارشناس محترم و مسئول طرح (که کتاب براساس آن تدوین گردید)، جناب آقای دکتر فرهاد عزیزپور سپاسگزاری نمایم و قدردان زحمات بی دریغ و راهکارهای چاره ساز ایشان باشم.

بی شک انجام این مطالعات بدون همکاری استاد ارجمند جناب آقای دکتر عباس سعیدی به عنوان مشاور عالی هم امکانپذیر نبود. وظیفه خود می دانیم تلاش های صمیمانه ایشان را ارج نهیم و برایشان آرزوی عمری پایا و اندیشه ای پویا بنمایم.

آقای بهروز حسن زاده بعنوان هماهنگ کننده تهیه کتاب وظایفشان را با نظم، حوصله و تلاش بسیار به نحو احسن انجام دادند. سپاس ویژه از ایشان را نیز ضروری می دانم و برایشان آرزوی موفقیت می نمایم.

محمدرشید مشیری